

חק לישראל – פרשת בלק יום ו'

במדבר פרק כג'

(יג) ויאמר אליו בלק לה נא אתי אל מקום אחר אשר תראנו משם אפס קצוהו תראה וכלו לא תראה וקבנו לי משם: (יג) ויאמר אליו בלק לה נא אתי אל מקום אחר אשר תראנו משם אפס קצוהו תראה וכלו לא תראה וקבנו לי משם: (יג) ויאמר לה בלק איתא כעו עמי לאתר אחרון דתחזונה מתמן לחוד קצתה תחזי וכולה לא תחזי ותלוטה לי מתמן: (יד) ויקחהו שדה צפים אל ראש הפסגה ויבן שבועה מזבחת ויעל פה ואיל במזבחה: (יד) ויקחהו שדה צפים אל ראש הפסגה ויבן שבועה מזבחת ויעל פה ואיל במזבחה: (יד) ודברה לחמל סכומא לריש רמתא ובנא שבועא מדבחינן ואסק תור ודבר על כל מדבחה: (טו) ויאמר אל בלק התיצב פה על עלתה ואנכי אקרה כה: (טו) ויאמר אל בלק התיצב פה על עלתה ואנכי אקרה כה: (טו) ואמר לבלק אתעתד הכא על עלתה ואנא אתמטי עד כא:

(טז) ויקר יהוה אל בלעם וישם דבר בפיו ויאמר שוב אל בלק וכה תדבר: (טז) ויקר יהוה אל בלעם וישם דבר בפיו ויאמר שוב אל בלק וכה תדבר: (טז) וערע מימר מו קדם יי לבלעם ושוי פתגמא בפומיה ואמר תוב לות בלק וקרין תמלל:

(יז) ויבא אליו והנו נצב על עלתו ושדי מואב אתו ויאמר לו בלק מה דבר יהוה: (יז) ויבא אליו והנו נצב על עלתו ושדי מואב אתו ויאמר לו בלק מה דבר יהוה: (יז) ואתא לותה והוא מעתד על עלתה ורבבי מואב עמה ואמר לה בלק מא מליל יי:

(יח) וישא משלו ויאמר קום בלק ושמע האזינה עדי בנו עפר: (יח) וישא משלו ויאמר קום בלק ושמע האזינה עדי בנו עפר: (יח) ונטל מתלה ואמר קום בלק ושמע אצית למימרי בר עפר:

(יט) לא איש אל ויכזב וכן אדם ויתנחם ההוא אמר ולא יעשה ודבר ולא יקימנה: (יט) לא איש אל ויכזב וכן אדם ויתנחם ההוא אמר ולא יעשה ודבר ולא יקימנה: (יט) לא כמלי בני אנשא מימר אלהא בני אנשא אמרין ומכדבין ואף לא פעובדי בני בשרא די אנון גזרין למעבר ותיבין ומתמלכין והוא אמר ועבד וכל מימרה מתקיים:

(כ) הנה ברך לקחתי וברך ולא אשיבנה: (כ) הנה ברך לקחתי וברך ולא אשיבנה: (כ) הא ברך קבלית ואברכנה לישראל ולא אתב בריתי מנה:

(כא) לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל יהוה אלהיו עמו ותרועת מלך בו: (כא) לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל יהוה אלהיו עמו ותרועת מלך בו: (כא) אסתכלית לית פלחי גלולין ברבית יעקב ואף לא עבדי לאות שקר בישראל מימרא די אלהון בטעדהון ושכינת מלכהון ביניהון:

(כב) אל מוציאם ממצרים פתועפת ראם לו: (כב) אל מוציאם ממצרים פתועפת ראם לו: (כב) אלהא דאפקנון ממצרים תוקפא ורומא דילה:

(כג) פי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל פעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל: (כג) פי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל פעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל: (כג) ארי לא נחשיא עכו דייטב לדבית יעקב ואף לא קסמא רעו ברבות בית ישראל קעדו יתאמר ליעקב ולישראל מה עבד אלהא:

(כד) הן עם בלביא יקום וכארי יתנשא לא ישכב עד יאכל טרף ודם חללים ישתה: (כד) הן עם בלביא יקום וכארי יתנשא לא ישכב עד יאכל טרף ודם חללים ישתה: (כד) הא עמא בלייתא שרי וכאריא יתנשל לא ישרי בארעה עד דיקטול קטול ונכטי עממא יירת:

חק לישראל – פרשת בלק יום ו'

(כה) וַיֹּאמֶר בָּלַק אֶל בְּלָעִם גַּם קִב לֹא תִקְבְּנֵנוּ גַם בָּרַךְ לֹא תִבְרַכְנֵנוּ: (כה) וַיֹּאמֶר בָּלַק אֶל בְּלָעִם גַּם קִב לֹא תִקְבְּנֵנוּ גַם בָּרַךְ לֹא תִבְרַכְנֵנוּ: (כה) וַיֹּאמֶר בָּלַק לְבְלָעִם אַף מִיִּלֵּט לֹא תִלוּטְנֹן אַף בְּרַכָּא לֹא תִבְרַכְנֹן:

(כו) וַיַּעַן בְּלָעִם וַיֹּאמֶר אֶל בָּלַק הֲלֹא דִבַּרְתִּי אֵלֶיךָ לֵאמֹר כֹּל אֲשֶׁר יִדְבַר יְהוָה אֲתוֹ אֶעֱשֶׂה: (כו) וַיַּעַן בְּלָעִם וַיֹּאמֶר אֶל בָּלַק הֲלֹא דִבַּרְתִּי אֵלֶיךָ לֵאמֹר כֹּל אֲשֶׁר יִדְבַר יְהוָה אֲתוֹ אֶעֱשֶׂה: (כו) וַאֲחַב בְּלָעִם וַאֲמַר לְבָלַק הֲלֹא מַלְלִית עִמָּךְ לְמִימְרֵךְ כֹּל דִּי יִמְלַל יְיָ יְתֵה אֶעֱבֹד:

(כז) וַיֹּאמֶר בָּלַק אֶל בְּלָעִם לְכֹה נָא אֶקְחָךְ אֶל מְקוֹם אַחֵר אוֹלֵי יִישׂר בְּעֵינֵי הָאֱלֹהִים וְקִבַּתוּ לִי מִשָּׁם: (כז) וַיֹּאמֶר בָּלַק אֶל בְּלָעִם לְכֹה נָא אֶקְחָךְ אֶל מְקוֹם אַחֵר אוֹלֵי יִישׂר בְּעֵינֵי הָאֱלֹהִים וְקִבַּתוּ לִי מִשָּׁם: (כז) וַיֹּאמֶר בָּלַק לְבְלָעִם אֵיתָא כְּעוֹ אַדְבַּרְנָךְ לְאַתְרֵךְ אַחְרֹן מֵאִים יְהִי רַעוּא מִן קְדָם יְיָ וְתִלוּטֵה לִי מִתַּמּוֹן:

(כח) וַיִּקַּח בָּלַק אֶת בְּלָעִם רֹאשׁ הַפְּעוֹר הַנִּשְׁקָף עַל פְּנֵי הַיְשִׁימוֹן: (כח) וַיִּקַּח בָּלַק אֶת בְּלָעִם רֹאשׁ הַפְּעוֹר הַנִּשְׁקָף עַל פְּנֵי הַיְשִׁימוֹן: (כח) וַדְּבַר בָּלַק יַת בְּלָעִם רִישׁ רְמֵתָא דְּמִסְתַּבְּיָא עַל אַפֵּי בֵּית יְשִׁימוֹן:

(כט) וַיֹּאמֶר בְּלָעִם אֶל בָּלַק בְּנֵה לִי בְּזָה שְׂבַעָה מְזֻבַּחַת וְהִכּוּ לִי בְּזָה שְׂבַעָה פָּרִים וְשְׂבַעָה אֵילִם: (כט) וַיֹּאמֶר בְּלָעִם אֶל בָּלַק בְּנֵה לִי בְּזָה שְׂבַעָה מְזֻבַּחַת וְהִכּוּ לִי בְּזָה שְׂבַעָה פָּרִים וְשְׂבַעָה אֵילִם: (כט) וַאֲמַר בְּלָעִם לְבָלַק בְּנֵה לִי הֲכֵא שְׂבַעָא מְדַבְּחֵין וְאַתְקֹן לִי הֲכֵא שְׂבַעָא תוֹרִין וְשְׂבַעָא דְּכִרְיִין:

(ל) וַיַּעַשׂ בָּלַק כַּאֲשֶׁר אָמַר בְּלָעִם וַיַּעַל פֶּה וְאֵיל בְּמִזְבְּחָה: (ל) וַיַּעַשׂ בָּלַק כַּאֲשֶׁר אָמַר בְּלָעִם וַיַּעַל פֶּה וְאֵיל בְּמִזְבְּחָה: (ל) וַעֲבַד בָּלַק כַּמָּא דִּי אָמַר בְּלָעִם וְאַסַּק תוֹר וְדַכַּר עַל כָּל מְדַבְּחָא:

(א) וַיֵּרָא בְּלָעִם כִּי טוֹב בְּעֵינֵי יְהוָה לְבָרַךְ אֶת יִשְׂרָאֵל וְלֹא הֲלֹךְ כַּפְּעֵם בַּפְּעֵם לְקִרְאֵת נְחֻשִׁים וַיִּשְׁתַּח אֶל הַמִּדְבָּר פְּנִיָּו: (א) וַיֵּרָא בְּלָעִם כִּי טוֹב בְּעֵינֵי יְהוָה לְבָרַךְ אֶת יִשְׂרָאֵל וְלֹא הֲלֹךְ כַּפְּעֵם בַּפְּעֵם לְקִרְאֵת נְחֻשִׁים וַיִּשְׁתַּח אֶל הַמִּדְבָּר פְּנִיָּו: (א) וַחֲזָא בְּלָעִם אַרְי תְּקִין קְדָם יְיָ לְבָרַכָּא יַת יִשְׂרָאֵל וְלֹא הֲלֹךְ בְּזִמּוֹן בְּזִמּוֹן אֲלֵהוּ לְקַדְמוֹת נְחֻשִׁיא וְשׁוּי לְקַבֵּל עֲגֻלָּא דְּעֵבְדוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּרָא אַפּוּהֵי:

(ב) וַיִּשָּׂא בְּלָעִם אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת יִשְׂרָאֵל שֹׁכֵן לְשַׁבְּטֵיו וְתַהֵי עֲלָיו רוּחַ אֱלֹהִים: (ב) וַיִּשָּׂא בְּלָעִם אֶת עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת יִשְׂרָאֵל שֹׁכֵן לְשַׁבְּטֵיו וְתַהֵי עֲלָיו רוּחַ אֱלֹהִים: (ב) וַיִּזְקַף בְּלָעִם יַת עֲנוּהֵי וַחֲזָא יַת יִשְׂרָאֵל שְׂרֹן לְשַׁבְּטוּהֵי וְשִׁרְתַּת עֲלוּהֵי רוּחַ נְבוּאָה מִן קְדָם יְיָ:

(ג) וַיִּשָּׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר נָאִם בְּלָעִם בְּנֹו בְּעַד וַנָּאִם הַגְּבַר שְׁתַּם הָעֵינִין: (ג) וַיִּשָּׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר נָאִם בְּלָעִם בְּנֹו בְּעַד וַנָּאִם הַגְּבַר שְׁתַּם הָעֵינִין: (ג) וַנִּטַּל מִתְּלַה וַאֲמַר אָמַר בְּלָעִם בְּרַה בְּעוֹר וַאֲמַר גְּבַרָא דְּשִׁפִּיר חֲזִין:

(ד) נָאִם שָׁמַע אֲמַרִי אֶל אֲשֶׁר מַחֲזֶה שְׂדֵי יַחֲזֶה נַפְּל וְגִלְזֵי עֵינִינִים: (ד) נָאִם שָׁמַע אֲמַרִי אֶל אֲשֶׁר מַחֲזֶה שְׂדֵי יַחֲזֶה נַפְּל וְגִלְזֵי עֵינִינִים: (ד) אָמַר דְּשָׁמַע מִימַר מִן קְדָם אֶל וַחֲזוּ מִן קְדָם שְׂדֵי חֲזִין שְׂכִיב וּמִתְגַּלִּי לָהּ:

(ה) מַה טְבוּ אֲהֶלְיָךְ יַעֲקֹב מִשְׁכַּנְתֶּיךָ יִשְׂרָאֵל: (ה) מַה טְבוּ אֲהֶלְיָךְ יַעֲקֹב מִשְׁכַּנְתֶּיךָ יִשְׂרָאֵל: (ה) מָא טְבָא אַרְעָךְ (נִיא מִשְׁכַּנְךָ) יַעֲקֹב בֵּית מִישְׁרֵיךָ יִשְׂרָאֵל:

(ו) בְּנַחֲלִים נָטִיו כְּגַנַּת עָלִי נָהַר כְּאֶהֱלִים נָטַע יְהוָה כְּאֶרְזִים עָלִי מַיִם: (ו) בְּנַחֲלִים נָטִיו כְּגַנַּת עָלִי נָהַר כְּאֶהֱלִים נָטַע יְהוָה כְּאֶרְזִים עָלִי מַיִם: (ו) כְּנַחֲלִין דְּמִדְבָּרִין כְּגַנַּת שְׁקִיאָ דְּעַל פְּרַת כְּבוּסְמִיאָ דְּנַעֲיִב יְיָ כְּאֶרְזִין דְּנַעֲיִבִין עַל מַיָּא:

חק לישראל – פרשת בלק יום ו'

- (ו) יזל מים מדליו וזרעו במים רבים וירם מאגג מלכו ותנשא מלכתו: (ו) יזל מים מדליו וזרעו במים רבים וירם מאגג מלכו ותנשא מלכתו: (ו) יסגי מלפא דיתרבא מבגוהי וישלוט בעממין סגיאין ויתקוף מאגג מלכה ותתנטל מלכותה:
- (ח) אל מוציאו ממצרים פתועפת ראם לו יאכל גוים צריו ועצמתיהם יגרם וחציו ימחץ: (ח) אל מוציאו ממצרים פתועפת ראם לו יאכל גוים צריו ועצמתיהם יגרם וחציו ימחץ: (ח) אלהא דאפסקונו ממצרים תקפא ורומא דילה ייכלון בני ישראל נכסי עממיא סנאיהון ובבזת מלפיהון יתפנקון וארעתהון יחסנון:
- (ט) פרע שכב כארי וכלביא מי יקימנו מברכיה ברזף וארריה ארור: (ט) פרע שכב כארי וכלביא מי יקימנו מברכיה ברזף וארריה ארור: (ט) ינוח ישרי בתקוף כאריא וכליתא לית מלכו דתועזעיניה בריקה יהון בריכו וליטה יהון ליטיו:
- (י) ויחר אף בלק אל בלעם ויספק את כפו ויאמר בלק אל בלעם לקב איבי קראתיה והנה ברכת ברך זה שלש פעמים: (י) ויחר אף בלק אל בלעם ויספק את כפו ויאמר בלק אל בלעם לקב איבי קראתיה והנה ברכת ברך זה שלש פעמים: (י) ותקף רוגזא דבלק בבלעם וסקפנון לידוהי ואמר בלק לבלעם למילט סנאי קריתך והא ברקא מברכת להון דנו תלת זמנין:
- (יא) ועתה ברח לך אל מקומך אמרתי כבוד אכבדך והנה מנעך יהוה מכבוד: (יא) ועתה ברח לך אל מקומך אמרתי כבוד אכבדך והנה מנעך יהוה מכבוד: (יא) וכעו אויל לך לאתרך אמרית קרא איקרדך והא מנעך יי מו יקר:
- (יב) ויאמר בלעם אל בלק הלא גם אל מלאכיה אשר שלחת אלי דברתי לאמר: (יב) ויאמר בלעם אל בלק הלא גם אל מלאכיה אשר שלחת אלי דברתי לאמר: (יב) ואמר בלעם לבלק הלא אף לאוגדך די שלחת לותי מללית למימר:
- (יג) אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבר את פי יהוה לעשות טובה או רעה מלבי אשר ידבר יהוה אתו אדבר: (יג) אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבר את פי יהוה לעשות טובה או רעה מלבי אשר ידבר יהוה אתו אדבר: (יג) אם יתן לי בלק מלי ביתה כסף וזהב לית לי רשו למעבר על גזרת מימרא דיי למעבר טבתא או בישתא מרעותי די ימלל יי יתה אמלל:
- (יד) ועתה הנני הולך לעמי לכה איעצה אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים: (יד) ועתה הנני הולך לעמי לכה איעצה אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים: (יד) וכעו הא אנא אזל לעמי איתא אמלכיקה מא דתעבר ואחוי לך מא דיעבר עמא דרין לעמך בסוף יומיא:
- (טו) וישא משלו ויאמר נאם בלעם בנו בער ונאם הגבר שתם העיו: (טו) וישא משלו ויאמר נאם בלעם בנו בער ונאם הגבר שתם העיו: (טו) ונטל מתלה ואמר אמר בלעם ברה בעור ואמר גברא דשפיר חזי:
- (טז) נאם שמע אמרי אל וידע דעת עליון מחזה שדי יחזה נפל וגלוי עינים: (טז) נאם שמע אמרי אל וידע דעת עליון מחזה שדי יחזה נפל וגלוי עינים: (טז) אמר דשמע מימר מן קדם אל וידע מדע מן קדם עלאה חזו מן קדם שדי חזי שכיב ומתגלי לה:
- (יז) אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל ומחץ פאתי מואב וקרקר כל בני שת: (יז) אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל ומחץ פאתי מואב וקרקר כל בני שת: (יז) חזיתה ולא כעו סכיתה ולא איתוהי קריב פד יקום מלפא מיעקב ויתרבא משיחא מישראל ויקטול רבירבי מואב וישלוט בכל בני אנשא:

חק לישראל – פרשת בלק יום ו'

- (ו) וַיִּרְא פִּינְחָס בֶּן אֱלִעֶזֶר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן וַיִּקָּם מִתּוֹךְ הָעֵדָה וַיִּקַּח רֶמֶחַ בְּיָדוֹ:
 (ז) וַיִּרְא פִּינְחָס בֶּן אֱלִעֶזֶר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן וַיִּקָּם מִתּוֹךְ הָעֵדָה וַיִּקַּח רֶמֶחַ בְּיָדוֹ: (ח) וַחֲזָא פִּינְחָס
 בַּר אֱלִעֶזֶר בַּר אֶהֱרֹן פְּהִנָּא וְקָם מִגּוֹ כְּנִשְׁתָּא וְנָסִיב רִמְחָא בְּיָדָהּ:
 (ט) וַיֵּבֵא אַחֵר אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל הַקֶּבֶה וַיִּדְקֶר אֶת שְׁנֵיהֶם אֶת אִישׁ יִשְׂרָאֵל וְאֶת
 הָאִשָּׁה אֶל קִבְתָּהּ וַתַּעֲצֵר הַמְּגַפָּה מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (י) וַיֵּבֵא אַחֵר אִישׁ יִשְׂרָאֵל
 אֶל הַקֶּבֶה וַיִּדְקֶר אֶת שְׁנֵיהֶם אֶת אִישׁ יִשְׂרָאֵל וְאֶת הָאִשָּׁה אֶל קִבְתָּהּ וַתַּעֲצֵר הַמְּגַפָּה מֵעַל
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (יא) וְעַל בְּתֵר גְּבֵרָא בַר יִשְׂרָאֵל לְקוֹבְתָא וַיְבֹעַ יֵת תְּרוּיְהוֹן יֵת גְּבֵרָא בַר יִשְׂרָאֵל וַיֵּת אֶתְתָּא
 לְמַעֲהָ וְאֶתְפְּלֵי מוֹתְנָא מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
 (יב) וַיִּהְיוּ הַמּוֹתִים בַּמְּגַפָּה אֲרֻבְעָה וְעֶשְׂרִים אֲלָף: (יג) וַיִּהְיוּ הַמּוֹתִים בַּמְּגַפָּה אֲרֻבְעָה
 וְעֶשְׂרִים אֲלָף: (יד) וְהוּוּ דְמִיתוּ בְּמוֹתְנָא עֶשְׂרִין וְאַרְבָּעָא אֲלָפִין:

רש"י

- (יג) וקבנו לי – לשון כווי קללהו לי:
 (יד) שדה נופים – מקום גבוה היה שם
 הצופה עומד לשמור אם יבא חיל על העיר:
 ראש הפסגה – כלעם לא היה קוסם ככלק
 ראה בלק שעתידה פרה להפרץ בישראל
 משם שם מה משה. כסבור שם תחול
 עליהם הקללה וזו היא הפרה שאני רואה:
 (טו) אהרה כה – מאת הקב"ה: אהרה –
 לשון חתפול:
 (טז) וישם דבר צפיו – ומה היא השימה
 הזאת ומה חסר המקרא באמרו שוב אל בלק
 וכה תדבר אלך כשהיה שומע שאינו נרשה
 לקבל אמר מה אני חוזר אלך בלק ללערו ונתן
 לו הקב"ה רסן וחכה צפיו כאדם הפוקם
 בהמה בחכה להוליכה אל אשר יראה אל על
 כרחק תשוב אל בלק:
 (יז) ושרי מואב אתו – ולמעלה הוא אומר
 וכל שרי מואב כיון שראו שאין בו תקוה הלכו
 להם מקתם ולא נשארו אלך מקתם: מה
 דבר ה' – (במ"ד) לשון לחוק הוא זה כלומר
 אינך ברשותך:
 (יח) קום בלק – כיון שראהו מרחק בו נתכוון
 ללערו עמוד על רגליך אינך רשאי ליטב ואני
 שלוח אליך בשליחותו של מקום: בנו אפר –
 לשון מקרא הוא זה כמו (תהלים קד) חיתו
 יער (בראשית א) וחיתו ארץ (תהלים קיד)
 למעינו מים:
 (יט) לא איש אל וגו' – כבר נשבע להם
 להביאם ולהורישם ארץ שבעה אומות ואתה
- סבור להמיתם כמדבר: ההוא אמר וגו' –
 כלשון תימה ותרגומו ותיבין ומתמלכין חוזרים
 ונמלכין לחזור בהם:
 (כ) הנה צדך לקחתי – אתה שאלני מה דבר
 ה' קבלתי ממנו לצדך אותם (ס"א) צדך כמו
 לצדך: וצדך ולא אשיבנה – הוא צדך אותם
 ואני לא אשיב את צדכתי: וצדך – כמו וצדך
 וכן הוא גזרת רי"ש כמו (תהלים עז) אויב
 חרף כמו חרף וכן (שם י) וצולע צדך המהלל
 ומצדך את הגוזל ואומר אל תירא כי לא
 תענש שלום יהיה לך מרגיז הוא להקב"ה.
 ואין לומר צדך שם דבר שר"כ היה נקוד
 צפתח קטן (ר"ל סגול תחת הרי"ש) וטעמו
 למעלה אצל לפי זהו לשון פעל הוא נקוד
 קמץ קטן (ר"ל אירה) וטעמו למטה:
 (כא) לא הביט און ביעקב וגו' – כתרגומו.
 ד"א אחרי פשוטו הוא נדרש מדרש נאה: לא
 הביט – הקב"ה און שביעקב שכשהן עוברין
 על דבריו אינו מדקדק אחריהם להתבונן
 באוניות שלהם וצעמלן שהם עוברים על דתו:
 עמל – לשון עבירה כמו הרה עמל. כי את
 העמל וכעס תביט. לפי שהעבירה היא עמל
 לפני המקום: ה' אלהיו עמו – אפילו
 מכעיסין וממרים לפניו אינו זז מתוכן:
 ותרועת מלך בו – לשון חבה ורעות כמו
 רעה דוד. אוהב דוד. ויתנה למרעהו. וכן
 תרגם אונקלוס ושכינת מלכהוון ביניהוון:
 (כב) אל מוליאם ממארים – אתה אמרת הנה
 עם ילא ממארים לא ילא מעמנו אלך

חק לישראל – פרשת בלק יום ו'

צמה אמר שמא הקללה תחול עליהם משם וכן כל החוזים בכוכבים רואים ואין יודעים מה רואים:

(א) וירא בלעם כי טוב וגו' – אמר איני כריך לבדוק בהקב"ה כי לא יחפוץ לקללם: ולא הלך כפעם בפעם – כאשר עשה ב' פעמים: לקראת נחשים – לנחש אולי יקרה ה' לקראתו כראונו אמר רוצה ולא ארצה לקללם אזכיר עונותיהם והקללה על הזכרת עונותיהם תחול: וישת אל המדבר פניו – כתרגומו:

(ב) וישא בלעם את עיניו – בקש להכניס בהם עין רעה והרי יש לך ג' מדותיו. עין רעה ורוח גבוהה ונפש רחבה האמורים למעלה: שכן לשבטיו – ראה כל שבט ושבט שוכן לעצמו ואינו מעורבין ראה שאין פתחיהם מכוונין זה כנגד זה שלא יאיץ לתוך אהל חבירו: ותהי עליו רוח אלהים – עלה בלבו שלא יקללם:

(ג) בנו בער – כמו למעינו מים. ומ"א שניהם היו גדולים מאבותיהם בלק בנו לפור אביו בנו הוא במלכות. ובלעם גדול מאביו בנביאות מנה בן פרס היה: שחס העין – עינו נקורה ומואלת לחוץ וחור שלה נראה פתוח ולשון משנה הוא כדי שיסתום ויסתום ויגוב. ורבותינו אמרו לפי שאמר ומספר את רובע ישראל שהקב"ה יושב ומונה רביעותיהן של ישראל מתי תבא טפה שנוול הדדיק ממנה. אמר בלבו מי שהוא קדוש ומשרתיו קדושים יסתכל בדברים הללו ועל דבר זה נסמית עינו של בלעם. וי"מ שתום העין פתוח העין כמו שתרגס אונקלוס. ועל שאמר שתום העין ולא אמר שתום העינים למדנו שסומא בראת מעיניו היה:

(ד) נפל וגלוי עינים – פשוטו כתרגומו שאין נראה עליו אלא בלילה כשהוא שוכב. ומדרשו כשהיה נגלה עליו לא היה בו כח לעמוד על רגליו ונפל על פניו לפי שהיה ערל ומאוס להיות נגלה עליו בקומה זקופה לפניו:

(ה) מה טבו אהליך – על שראה פתחיהם שאינן מכוונין זה מול זה: משכנותיך – חניותיך. כתרגומו ד"א מה טובו אהליך מה

האלהים הוראם: כתועפות ראם לו – כתוקף רום וגובה שלו וכן וכסף תועפות לשון מעוז המה. ואומר אני שהוא לשון ועוף יעופף. המעופף ברום וגובה ותוקף רב הוא זה: ותועפות ראם – עפירת גובה. ד"ה תועפות ראם. תוקף ראמים. ואמרו רבותינו אלו השדים:

(כג) כי לא נחש ביעקב – כי ראויים הם לזכרה שאין בהם מנחשים וקוסמים: כעת יאמר ליעקב וגו' – עוד עתיד להיות עת כעת הזאת אשר תגלה חבתן לעין כל שהן יושבין לפניו ולומדים תורה מפיו ומחילתן לפניו ממלאכי השרת והם ישאלו להם מה פעל אל זהו שנאמר והיו עיניך רואות את מוריד. ד"א יאמר ליעקב אינו לשון עתיד אלא לשון הוה אינן כריכים למנחש וקוסם כי בכל עת שאריך להאמר ליעקב ולישראל מה פעל הקב"ה ומהו גזרותיו צמרום אינן מנחשים וקוסמים אלא נמסר להם ע"פ נביאותיהם מה היא גזרת המקום. או חוירם ותומים מגידים להם. ואונקלוס לא תרגם כן:

(כד) הן עם כלביא יקום וגו' – כשהן עומדין משנתם שחרית הן מתגברים כלביא וכארי לחטוף את המזות ללבוש טלית לקרוא את שמע ולהניח תפילין: לא ישכב – בלילה על מטתו עד שהוא אוכל ומחבל כל מזיק הבא לטרפו. כיצד קורא את שמע על מטתו ומפקיד רוחו ביד המקום. בא מחנה וגיים להזיקם הקב"ה שומרם ונלחם מלחמותם ומפילם חללים. ד"א הן עם כלביא יקום וגו'. כתרגומו: ודם חללים ישתה – נתגבא שאין משה מת עד שיפיל מלכי מדיו חללים ויהרג הוא עמהם שנאמר ואת בלעם בן בעור הקוסם הרגו בני ישראל בחרב על חלליהם:

(כה) גם קב לא תקבנו – גם ראשון מוסב על גם השני וגם שני על גם ראשון וכן גם לי גם לך לא יהיה. וכן גם בחור גם בתולה:

(כו) וקבתו לי – אין זה לשון אוויו כמו וקבנו אלא לשון עתיד אולי יישר בעיניו ותקבנו לי משם. מלדיר"ש בלע"ז (פלוכען שעלטען):

(כז) ראש הפעור. קוסם היה בלק וראה שהן עתידין ללקות על ידי פעור ולא היה יודע

חק לישראל – פרשת בלק יום ו'

(יג) לעבר את פי ה' – כאן לא נאמר אלהי כמו שנאמר בראשונה לפי שידע שנבאש בהקב"ה ונטרד:

(יד) הולך לעמי – מעתה הריני כשאר עמי שנסתלק הקב"ה מעלי: לכה אייעךך – מה לך לעשות ומה היא העצה אלהיהם של אלו שונה זמה הוא כו' כדאיתא בחלק תדע שבלעם השיא עצה זו להכשילם בזמה שהרי נאמר הן הנה היו לבני ישראל צהר בלעם: אשר יעשה העם הזה לעמך – מקרא קצר הוא זה. אייעךך להכשילם ואומר לך מה שהן עתידין להרע למואב באחרית הימים:

(טז) וידע דעת עליון – לכזין השעה שכוועם בה:

(יז) אראנו – רואה אני שצחו של יעקב וגדולתו אך לא עתה הוא אלא לאחר זמן: דרך כוכב – כתרגומו לשון דרך קשתו. שהכוכב עובר כחץ. ובלע"ז דיטטיני"ט כלומר יקום מזל: וקם שצט – מלך רודה ומושל: ומחץ פאתי מואב – זה דוד שנאמר בו השכב אותם ארצה ויאלד שני חבלים להמית וגו': ומחץ פאתי מואב – התרגום מפרש קצור העברי ויקטול וכו': וקרקר – לשון קורה כמו אני קרתי. מקצת בור נקרתם. יקרוה עורבי נחל. פורי"י בלע"ז: כל בני שת – כל האומות שכלם ילאו מן שת בנו של אדם הראשון:

(יח) והיה ירשה שיעיר איביו – לאויביו ישראל:

(יט) וירד מיעקב – ועוד יהיה מושל אחר מיעקב: והאביד שריד מעיר – מעיר החשובה (של אדום והוא רומי) ועל מלך המשיח אומר כן שנאמר בו וירד מים עד ים ולא יהיה שריד לבית עשו:

(כ) וירא את עמלק – נסתכל צפורענותו של עמלק: ראשית גויים עמלק – הוא קדם את כלם להלחם בישראל וכך תרגם אונקלוס ואחריתו להאבד בידם שנאמר תמחה את זכר עמלק:

(כא) וירא את הקיני – לפי שהיה קיני תקוע אצל עמלק כענין שנאמר ויראמר שאול אל הקיני וגו' הזכירו אחר עמלק נסתכל בגדולתם של בני יתרו שנא' בהם תרעתים

טובו אהל שילה וזית עולמים ציפון שמקריבין בהן קרבנות לכפר עליהם: משכנתידך – אף כשהן חרבין לפי שהן משכון עליהן וחרבנן כפרה על הנפשות שנאמר כלה ה' את חמתו. ובמה כלה ויאת אש צליון:

(ו) כנחלים נטיו – שנארכו ונמשכו לנטות למרחוק אמרו רבותינו מזכרותיו של אותו רשע אנו למדים מה היה בלבו לקללם כשאמר להשית אל המדבר פניו. וכשהפך המקום את פיו ברכם מעין אותם קללות שצקש לומר כו' כדאיתא בחלק: כאהלים – כתרגומו לשון מור ואהלות: נטע ה' – בגן עדן. לשון אחר כאהלים נטע ה' כשמים המתוחזין כאהל שנאמר וימתחם כאהל לשבת ולשון זה אינו דא"כ היה לו לנקוד כאהלים הא' בחול"ס: נטע ה' – לשון נטיעה מנינו באוהלים שנאמר ויטע אהלי אפלנו:

(ז) מדליו – מבארותיו. ופירושו כתרגומו: וזרעו במים רבים – לשון הכלחה הוא כזרע הזרוע על פני המים: וירם מאגג מלכו – מלך ראשון שלהם יכבוש את אגג מלך עמלק: ותנשא מלכתו – של יעקב יותר ויותר שיבא אחריו דוד ושלמה:

(ח) אל מואיאו ממארים – מי גורם להם הגדולה הזאת. אל המואיאו ממארים בתוקף ורום שלו. יאכל את הגויים שהם אריו: ועלמותיהם – של ארים: יגרם – מנחם פתר בו לשון שבירה וכן לא גרמו לבקר וכן ואת חרסיה תגרמי. ואני אומר לשון עגם הוא שמגרר הבשר בשניו מסביב והמוח שבפנים ומעמיד העגם של ערמימותו: וחליו ימחץ – אונקלוס תרגם חליו של ארים חלוקה שלהם כמו בעלי חיים. מרי פלגותא. (לשון חלוקה וחליה) וכן ימחץ. לשון ומחאה וחלפה רקתו שיחאו את ארסם ויש לפתור לשון חיים ממש חליו של הקב"ה ימחץ בדמם של ארים יטבול ויטבע בדמם. כמו למען תמחץ רגלך בדם ואינו זו מלשון מכה כמו מחאתי שהצבוע בדם נראה כאילו מחוץ ונגוע:

(ט) כרע שכב כארי – כתרגומו יתישב בארסם ככה ובגבורה:

(י) ויספק – הכה זו על זו:

חק לישראל – פרשת בלק יום ו'

(ד) קח את כל ראשי העם – לשפוט את העובדים לפעור: והוקע אותם – את העובדים. והוקע היא תלייה כמו שמנינו צבני שאלו והוקענום לה'. ושם תליה מפורשת בע"א בסקילה וכל הנסקלים נתליו: נגד השמש – לעין כל ומ"א השמש מודיע את החוטאים. הענן נקפל ממנגדו והחמה זורחת עליו:

(ה) הרגו איש אנשיו – כל אחד ואחד מדייני ישראל היה הורג שנים ודייני ישראל שמונה רבוא ושמונת אלפים כדאיתא בסנהדרין:

(ו) והנה איש מבני ישראל בא – נתקבצו שבטו של שמעון אלל זמרי שהיה נשיא שלהם ואמרו לו אנו נדונין במיתה ואתה יושב וכו' כדאיתא באלו הן הגשרפין: את המדינית – כזבי בת זור: לעיני משה – אמרו לו משה זו אסורה או מותרת א"ת אסורה בת יתרו מי התירה לך וכו' כדאיתא התם: והמה בכים – נתעלמה ממנו הלכה (כל הבעל ארמית קנאים פוגעים בו) געו כולם בצכיה. בעגל עמד משה כנגד ששים רבוא שנאמר ויטחן עד אשר דק וגו'. וכאן רפו ידיו. אלל כדי שיבא פינחס ויטול את הראוי לו:

(ז) וירא פינחס – ראה מעשה ונזכר הלכה אמר לו למשה מקובלני ממך הבעל ארמית קנאין פוגעין בו א"ל קריינא דאגרתא איהו ליהוי פרוונקא. מיד ויקח רומח צידו וגו':

(ח) אל הקבה – אל האהל: אל קבתה – כמו הלחיים והקובה כוון בתוך זכרות של זמרי ונקבות שלה וראו כולם שלא לחנס הרגם. והרב נסים נעשו לו וכו' כדאיתא התם:

שמעתיים סוכתים: איתן מושבך – תמה אני מהיכן זכית לכך הלח אתה עמי היית בעלת הבה נחחמה לו ועתה נחשבת באיתן ומעוז של ישראל:

(כב) כי אם יהיה לבצר קין וגו' – אשריך שנתקעת לתוקף זה שאינך נטרד עוד מן העולם כי אף שאם אתה עתיד לגלות עם עשרת השבטים ותהיה לבצר ממקום שנתשבתת שם. מה בכך: עד מה אשר השבך – עד היכן הוא מגלה אותם שמא לחלח ותבור אין זה טרוד מן העולם אלל טלטול ממקום ומקום ותשוב עם שאר הגליות:

(כג) וישא משלו וגו' – כיון שהזכיר את שביית אשר אמר: או מי יחיה משמו אל – מי יכול להחיות את עצמו משומו את אלה שלא ישים עליו הגוזר את אלה שיעמוד סנחריב ויבלבל את כל העובדי כוכבים ועוד יבואו לים מיד כתיים ויעצרו כתיים שהן ארמיים בצירניות גדולות על אשר:

(כד) וענו אשר וענו עבר – וענו אותם שבעבר הנהר: וגם הוא עדי אבד – וכן פי' דניאל עד דקטילת חיותא והובד גשמה: וליים. ספינות גדולות כדכתיב ולי אדיר. ובורני רבתא:

(א) בשטים – כך שמה: לזנות אלל זנות מואב – ע"י עלת בלעם כדאיתא בחלק:

(ב) וישתחוו לאלהיהן – כשתקף יכרו עליו ואומר לה השמעני לי והיא מוילא לו דמות פעור מחיקה ואומרת לו השתחוה לזה:

(ג) פעור – על שם שפוערין לפניו פי הטבעת ומוילאין רעי וזו היא עבודתו: ויחר אף ה' בישראל – שלא בהם מגפה:

נביא – מיכה פרק ה' – ו'

(א) והיה שארית יעקב בקרב עמים רבים פטל מאת יהוה פרביבים עלי עשב אשר לא יקנה לאיש ולא ייחל לבני אדם: (א) והיה שארית יעקב בגוים בקרב עמים רבים פארניה בבהמות יער ככפיר בעדרי צאן אשר אם עבר ורמס וטרף ואין מציל: (ב) תרם ידך על צרף וכל איביה יפרתו: (ג) והיה ביום ההוא נאם יהוה והכרתי סוסיך מקרבך והאבדתי מרכבתיך: (ד) והכרתי ערי

חק לישראל – פרשת בלק יום ו'

אֲרָצָה וְהִרְסֵתִי כָּל מִבְצָרֶיהָ: (יא) וְהִכְרַתִּי כְּשָׂפִים מִיָּדָה וּמֵעוֹנְנִים לֹא יִהְיוּ לָךְ: (יב) וְהִכְרַתִּי פְּסִילֶיךָ וּמִצְבוֹתֶיךָ מִקְרַבְּךָ וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה עוֹד לְמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ: (יג) וְנִתְּשֵׁתִי אֲשִׁירֶיךָ מִקְרַבְּךָ וְהִשְׁמַדְתִּי עֲרִירֶךָ: (יד) וְעָשִׂיתִי בְּאֶף וּבַחֲמָה נֶקֶם אֶת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ: (טו) שָׁמְעוּ נָא אֶת אֲשֶׁר יְהוָה אָמַר קוּם רִיב אֶת הַהָרִים וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבָעוֹת קוֹלְךָ: (טז) שָׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב יְהוָה וְהִאֲתָנִים מִסְדֵי אֶרֶץ כִּי רִיב לִיהוָה עִם עַמּוֹ וְעַם יִשְׂרָאֵל יִתּוֹפַח: (יז) עֲפִי מָה עָשִׂיתִי לָךְ וּמָה הִלַּאתִיךָ עֲנֵה בִי: (יח) כִּי הֶעַלְתִּיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּמִבְּיַת עֲבָדִים פְּדִיתִיךָ וְאֲשַׁלַּח לְפָנֶיךָ אֶת מֹשֶׁה אֶהְרֹן וּמִרְיָם: (יט) עֲפִי זָכַר נָא מָה יַעֲזִי בְּלֶק מְלַךְ מוֹאָב וּמָה עָנָה אֹתוֹ בְּלָעַם בֶּן בְּעוֹר מִן הַשָּׁטִים עַד הַגְּלָגָל לְמַעַן דַּעַת צְדָקוֹת יְהוָה: (כ) בַּמָּה אֶקְדָּם יְהוָה אֲפֹר לֵאלֹהֵי מְרוֹם הָאֲקָדָמְנוּ בְּעוֹלוֹת בַּעֲגָלִים בְּנֵי שָׁנָה: (כא) הִירְצָה יְהוָה בְּאֵלָפֵי אֵילִים בְּרַבָּבוֹת נַחֲלֵי שָׁמֹן הָאֲתָן בְּכוֹרֵי פִשְׁעֵי פְרִי בְטָנֵי חֲטָאת נִפְשֵׁי: (כב) הִגִּיד לָךְ אָדָם מָה טוֹב וּמָה יְהוָה דוֹרֵשׁ מִמֶּךָ כִּי אִם עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וְאַהֲבַת חֶסֶד וְהִצַּנֵּעַ לְכַת עִם אֱלֹהֶיךָ:

משנה – אהלות פרק יד'

(א)

הַזִּזִּי מְבִיא אֶת הַטְּמֵאָה כָּל שֶׁהוּא. הַגְּזֵרָה וְהַגְּבֻלִית, בְּפוֹתַח טַפַּח. אִיזְהוּ הַזִּזִּי, שֶׁפָּנָיו לְמִטָּה. וְהַגְּזֵרָה, שֶׁפָּנָיָה לְמַעְלָה. וּבַמָּה אָמְרוּ הַזִּזִּי מְבִיא אֶת הַטְּמֵאָה כָּל שֶׁהוּא, בְּזִזִּי שֶׁהוּא גְבוּהָ מִן הַפֶּתַח שֶׁלְשָׁה נְדָבְכִין, שֶׁהֵם שְׁנַיִם עֶשֶׂר טַפַּח. יֵתֵר מִכָּאן, מְבִיא אֶת הַטְּמֵאָה בְּפוֹתַח טַפַּח. הַעֲטָרוֹת וְהַפֶּתוּחִים מְבִיאִין אֶת הַטְּמֵאָה בְּפוֹתַח טַפַּח:

בְּחוֹסְפַתָּא, כְּלֵי שְׂמִינְקָה מִכָּאן וּמִכָּאן, וּמִשִּׁיר מִן הַאֲמַלְעִ: שְׁנַיִם עֶשֶׂר טַפַּחִים – דְּשִׁיעוֹר כֹּל דְּכַדְךָ אֲרַבְעָה טַפַּחִים. וְנִדְכָךְ הוּא שׂוֹרָה שֶׁל צִנּוּן אֲבָנִים: וְהַעֲטָרוֹת – אֲבָנִים סְדוּרוֹת צִנּוּן בְּזוֹלְטוֹת מִן הַקִּיר לְמַעְלָה מִן הַפֶּתַח כְּעֵין כִּיפָה לְנוּי, וְהֵינּוּ עֲטָרָה: וְהַפֶּתוּחִים – שְׁעוּשִׁים מֵאֲבָן עַל [גִּבְזִין] הַפֶּתַח אוֹ עַל [גִּבְזִין] הַחֲלוֹם לְנוּי. וּפְעָמִים שְׂבֹלְטִים מִן מַהֲחֹלֹן וּמִן הַפֶּתַח טַפַּח אוֹ יוֹתֵר:

רע"ב – (א) שְׂפָנָיו לְמִטָּה – כְּמִן לֹחַ יוֹלָא מִן הַכּוֹתֵל לְחוּץ וְרָאָשׁוֹ כְּפוּף לְמִטָּה לְאַרְצָא לְלֹד הַפֶּתַח, הַלְכָךְ מִלְּטָרְף אֵהְלוּ עִם הַפֶּתַח וּמִבֵּית אֵת הַטּוֹמָאָה כְּכֹל שֶׁהוּא, וְחִשִּׁיב כְּאִילוּ יֵשׁ צו פוֹתַח טַפַּח, וְאִם טּוֹמָאָה תַּחְתּוּי הַבַּיִת טַמְחָא, שְׂרֹאֲזִין רָאָשׁוֹ הַכְּפוּף לְמִטָּה כְּאִילוּ הַגִּיעַ לְאַרְצָא, וּמִבֵּית טּוֹמָאָה שְׂתַחְתּוּי לְלֹד הַבַּיִת: וְגִזְרָה שְׂפָנָיָה לְמַעְלָה – רָאָשָׁה כְּפוּף לְמַעְלָה וְאִין אוֹהֵל שְׁלֵה מִלְּטָרְף עִם הַפֶּתַח, הַלְכָךְ צִנּוּן פוֹתַח טַפַּח: וְגִבְזִית – מִפְּרָשׁ

(ב) זִזִּי שֶׁעַל גְּבֵי הַפֶּתַח, מְבִיא אֶת הַטְּמֵאָה בְּפוֹתַח טַפַּח. שֶׁעַל גְּבֵי הַחֲלוֹן, רוּם אֲצַבְּעִים, שֶׁעַל גְּבֵי מְלֵא מְקוּדָתָא, כָּל שֶׁהוּא. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, מְלֹאָו: בְּחוֹסְפַתָּא: וְשַׁעַל גְּבֵי הַחֲלוֹן רוּם אֲצַבְּעִים – כְּלוּמַר צִין חֲלוֹן שְׁשִׁיעוֹרוֹ רוּם אֲצַבְּעִים כְּגוֹן שִׁירֵי הַמְּאוֹר, צִין חֲלוֹן שְׁשִׁיעוֹרוֹ מְלֹאָ מִקְדָּח **רע"ב** – (ב) זִזִּי שֶׁעַל גְּבֵי הַפֶּתַח – וְכו'. הַכֹּחַ מִיִּירֵי שְׂנַסְחָם הַפֶּתַח, וּמִשּׁוּם הַכִּי צִנּוּן שִׁיחָא צִזִּי פוֹתַח טַפַּח, וְהַכִּי מִשְׁמַע

חק לישראל – פרשת בלק יום ו'

באלצבעיים. וחלון ששיעורו מלוא מקדה, זי
שלו נמי משערינו במלוא מקדת. ואין הלכה
כר' יוסי:

(ג) קנה שיעל גבי הפתח, אפלו גבוה מאה אמה, מביא את הטמאה כל
שהוא, דברי רבי יהושע. רבי יוחנן בן נורי אומר, אל יחמיר זה מן הזיז:
יוחנן בן נורי סבר לאין להחמיר בקנה יותר
מן הזיז, ולמעלה משנים עשר טפחים שיעורו
בפתח טפח. והלכה כר' יוחנן בן נורי:

(ד) זיז שהוא סובב את כל הפתח ואוכל בפתח שלש אצבעות, טמאה בפית,
כלים שתחתיו טמאים. טמאה תחתיו, רבי אליעזר מטמא את הפתח. ורבי
יהושע מטהר. וכן בחצר שהיא מקפת אכסדרה:

– כיון דזיז חמור שמתמא בכל שהוא, מביא
את הטומאה לבית שלש אצבעות: וכן בחצר
שהיא מוקפת אכסדרה – והאכסדרה אוכלת
בפתח שלש אצבעות, טומאה בבית, כלים
שבאכסדרה טמאים. טומאה באכסדרה, רבי
אליעזר מטמא הבית, ור' יהושע מטהר.
והלכה כר' יהושע:

(ה) שני זיזין זה על גבי זה ויש בהן פותח טפח וביניהן פותח טפח, טמאה
תחתיהן, תחתיהן טמא. ביניהם, ביניהן טמא. על גביהן, פנגדו עד לרקיע
טמא. היה העליון עודף על התחתון פותח טפח, טמאה תחתיהן או ביניהן,
תחתיהן וביניהן טמא. על גביהן, פנגדו עד לרקיע טמא. היה העליון עודף
על התחתון פחות מטפח, טמאה תחתיהן, תחתיהן וביניהן טמא. ביניהן או
תחת המותר, רבי אליעזר אומר, תחתיהן וביניהן טמא. רבי יהושע אומר,
ביניהן ותחת המותר, טמא, ותחתיהן, טהור:

שהטומאה ביניהן, אוחו העודף שהעליון יתר
על התחתון טפח, מערב את הטומאה בכל
מקום. אבל מה שעל העליון, טהור, דחוצץ:
על גביהן – על גבי העליון: היה העליון
עודף על התחתון וכו' טומאה תחתיהן –
תחת התחתון: תחתיהן וביניהן טמא – לאוחו
עודף מערב את הטומאה ביניהן ומביא את
הטומאה למה שתחתיו: ביניהן – אם
הטומאה ביניהן או למטה בארץ תחת המותר
דהיינו כנגד העודף ולא תחת התחתון: ר'
אליעזר אומר תחתיהן וביניהן טמא –
למע"ג לזכר טפח בעודף, מביא את
הטומאה לתחת התחתון הואיל ועודף עליו:
ביניהן ותחת המותר טמא – מה שתחת

כגון העושה מאור בתחלה, זי שעל גבי
שניהם, בכל שהוא: ור' יוסי אומר מלואו –
חלון ששיעורו חס אלצבעיים, זי שלו שיעורו

רע"ב – (ז) זיז – שהוא רחב טפח, וסובב
את כל כותלי הבית מבחוץ, וכנגד הפתח
אוכל שלש אצבעות ועל שאר הפתח אין זיז.
שם היה אוכל כנגד טפח, היה הבית טמא
לדברי הכל: כלים שתחתיו טמאים – ובהא
לא פליג ר' יהושע כדפליג בסיפא, לפי שדרך
טומאה ללאת: ר' אליעזר מטמא את הבית

רע"ב – (ה) שני זיזין זה על גבי זה –
ומכוונים זה כנגד זה: יש בהן פותח טפח –
שכל אחד מן הזיזים רחבו טפח על טפח:
וביניהן פותח טפח – התחתון גבוה מן הארץ
טפח והעליון גבוה מן התחתון טפח: וטומאה
תחתיהן – תחת התחתון. כל מה שמתחתיו
טמא. ומה שעל גביו טהור, דחוצץ בפני
הטומאה: ביניהן – אם טומאה בין תחתון
לעליון, כל מה שביניהן טמא. אבל מה שתחת
התחתון ושעל העליון, טהור, דחוצצים: על
גביהן – על גבי העליון. כנגד הטומאה עד
הרקיע, טמא, וכל השאר טהור: היה העליון
עודף על התחתון כו' תחתיהן וביניהן טמא
– לבין שהטומאה תחת התחתון בין

חק לישראל – פרשת בלק יום ו'

התחתון. לכיון לאין צמותר טפח, אין יהושע: הטומאה צאה תחת התחתון. והלכה כר'

(ו) יֵשׁ בָּהֶן פּוֹתַח טָפַח וְאֵין בִּינְיָהוֹן פּוֹתַח טָפַח, טְמֵאָה תַּחְתִּיָּהוֹן, (תַּחְתִּיָּהוֹן טְמֵאָה. בִּינְיָהוֹן אוֹ עַל גְּבִיָּהוֹן, כְּנִגְדּוֹ עַד הֶרְקִיעַ טְמֵאָה):

רע"ב – (ו) ואין ביניהם פותח טפח – שאין את הטומאה לכל מה שתחתיו ותחת התחתון, וחוצץ למה שעל גביו, כיון דעליון גבוה מן הארץ טפח: כנגדו עד הרקיע טמא – ומה שתחתיו טהור, לאע"ג לאין גבוה מחזרו טפח הרי גבוה מן הארץ טפח וחוצץ:

(ז) אֵין בָּהֶן פּוֹתַח טָפַח, בֵּין שְׁיֵישׁ בִּינְיָהוֹן פּוֹתַח טָפַח בֵּין שְׁאֵין בִּינְיָהוֹן פּוֹתַח טָפַח, טְמֵאָה תַּחְתִּיָּהוֹן, בִּינְיָהוֹן אוֹ עַל גְּבִיָּהוֹן, טְמֵאָה בּוֹקְעַת וְעוֹלָה, בּוֹקְעַת וְיִוֶּרְדֶּת. וְכֹן שְׁתֵּי יְרִיעוֹת שֶׁהֵן גְּבוּהוֹת מִן הָאָרֶץ פּוֹתַח טָפַח:

רע"ב – (ז) אין בהם פותח טפח – שהזיזים אין צרחצו טפח, הלכך בין שהטומאה למטה בין שהטומאה למעלה, לא חיילי כלל: וכן

גמרא – נדה דף כג' ע"ב

וחכמים אומרים כל שאין בו כו': אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב הכל מודים גופו תייש ופניו אדם אדם גופו אדם ופניו תייש ולא כלום לא נחלקו אלא שפניו אדם ונברא בעין אחת כבהמה שרבי מאיר אומר מצורת אדם וחכמים אומרים כל צורת אדם אמר לו לרב ירמיה בר אבא והא איפכא תניא ר"מ אומר כל צורת וחכמים אומרים מצורת אמר להו אי תניא תניא:

רש"י על הגמרא

הכי קאמר כל שהוא אורת אדם שבו הוא וכל ואפילו כל פניו תייש חלא שנברא בעין אחת או בלסת אחת הדומה לאדם: וחכ"א מצורת – עד שיהיה בו מקצת אורה ניכרת כגון חזי הפרצוף דומה לאדם: אי תניא תניא – שמעתי אני מרב מה שאמרתי אבל אתם הואיל ויש משנה בידכם לכו אחריה:

גופו תייש ופניו אדם אדם הוא – דצתר אורת פנים אזלינן: בעין אחד כבהמה – אחת מעיניו דומה לבהמה: ה"ג רבי מאיר אומר מצורת וחכ"א כל אורת – שרבי מאיר אומר כיון שיש בו מצורת אדם הוא וכל לאע"ג לאין כל אורתו לאדם: והא איפכא תניא – שר"מ אומר כל אורת והאי כל אורת דר"מ

חק לישראל – פרשת בלק יום ו'

זוהר – ויקהל דף רד' ע"א

תא חזי, אית ימים ואית ימים. ימי חול, כְּמָה דְאִתְמַר, וְאֵלִין קַיִימִין לְבַר לְעַמּוּיִן. יְמֵי הַשַּׁבָּת, דְּאִינֹון יְמֵי הַשְּׁבוּעָה, קַיִימִין לְיִשְׂרָאֵל. וְכַד סִלְקָא הָאִי נְקוּדָה, כְּלָא אֲתַגְנִיז, וְאִיהִי סִלְקָא, כִּיּוֹן דְּאִיהִי סִלְקָא, אֶקְרִי שַׁבָּת:

מַהוּ שַׁבָּת. אִי תִימָא בְּגִין שְׁבִיתָהּ, דְּכָתִיב כִּי בּו שַׁבָּת, יָאוּת הוּא. אֲבָל דְּזָא דְמַלְכָה, כִּיּוֹן דְּסִלְקָא הָאִי נְקוּדָה, וְנַהוּרָא נַהִיר, כְּדִין מִתְעַטְרָא אִיהִי בְּאַבְהָן, כִּיּוֹן דְּמִתְעַטְרָא אִיהִי בְּאַבְהָן, כְּדִין אֲתַחֲבַרְתָּ וְאֲתַאֲחַדְתָּ בְּהוּ, לְמַהוּי חַד, וְאֶקְרִי כְּלָא שַׁבָּת. שַׁבָּת:

ש' בַּת. ש' הָא אֹוקְמוּהָ, דְּזָא דְתִלְת אַבְהָן, דְּמִתְאַחְדָן בְּבַת יְחִידָה, וְאִיהִי מִתְעַטְרָא בְּהוּ, וְאִינֹון בְּעֵלְמָא דְאִתִּי. וְכְלָא אִיהוּ חַד. וְדָא אִיהוּ ש' בַּת, לְמַהוּי כְּלָא חַד:

וְאִי תִימָא, שַׁבָּת הַגְּדוֹל, וְאִיהוּ לְעֵילָא, אֲמָאִי אֶקְרִי שַׁבָּת. אֲלָא וְדָאִי הָכִי הוּא. וְדָא דְמַלְכָה, בְּכָל אֲתֵר נְקוּדָה דְאִיהִי עֶקְרָא דְכָל עֵינָא, אֶקְרִי בַת. כְּמָה דְאִתְ אָמַר, (תהלים יז) שְׁמֵרֵנִי כְּאִישׁוֹן בַּת עֵינִי, בְּגִין דְּאִיהִי (נְקוּדָה) עֶקְרָא דְכָל עֵינָא, אֶקְרִי בַת:

הלכה – הרמב"ם הלכות שבת פ"ט

(יב) המנפץ את הצמר או את הפשתן או את השני וכיוצא בהן חייב וכמה שיעורו כדי לטוות ממנו חוט אחד ארכו ארבעה טפחים והמנפץ את הגידים עד שיעשו כצמר כדי לטוות אותן הרי זה תולדת מנפץ וחייב:

(יג) הצובע חוט שארכו ארבעה טפחים או דבר שאפשר לטוות ממנו חוט כזה חייב ואין הצובע חייב עד שיהא צבע המתקיים אבל צבע שאינו מתקיים כלל כגון שהעביר סרק או שטר על גבי ברזל או נחשת וצבעו פטור שהרי אתה מעבירו לשעתו ואינו צובע כלום וכל שאין מלאכתו מתקיימת בשבת פטור:

לע"נ:

זאב וזיים בן שרה, משה דוד בן סולטנה סוזן מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סולטנה סוזן מלכה בת שמואלה, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל.